

ויחי חט"ו שיחה ד'

להבבלי יקיים מצוה מיד אף שאח"כ יוכל לקיימה בהידור יותר, ולכן לאונקלוס "בנימין זאב יטרף" קאי על המזבח, שצריך לבנותו ולהקריב גם ללא בהמ"ק. הבבלי מקדים "קייץ" ל"סבל", שגם כשישנה תאנה אחת מייבש אותה, אף שאם יחכה לריבוי תאנות יהי' לו תאנה משובחת יותר.

על הפסוק (מט, כ"ז) "בנימין זאב יטרף", מתרגם אונקלוס: "באתרי' יתבני' מקדשא". והראגאטשאווער מבאר שהכוונה למזבח המקודש בדמים. תרגום יונתן: "באחסנתי' יתבני' בית מקדשא", שהכוונה הוא לכללות בית המקדש.

ויוכן בהקדים סיום מסכת קידושין: "תניא רשב"א אומר מימי לא ראיתי צבי קייץ וארי סבל ושועל חנוני והם מתפרנסים שלא בצער וכו' אלא שהרעותי את מעשי וקיפחתי את פרנסתי". ובירושלמי משנה הסדר "ארי סבל צבי קייץ שועל חנוני (ומוסיף) וזאב מוכר קדרות".

והביאור: כל הנבראים לא נבראו אלא לשמשני מפני ש"אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני", וא"כ כל האומניות הנ"ל הם הכנה לקיום המצוות. ד"קייץ" הוא שינוי הגוף על דרך עשיית קלף מעור. "סבל" הוא שינוי מקום להביא את החפץ למקום שאפשר להשתמש בו למצוה. "חנוני" הוא שינוי רשות ע"י מכירה, על דרך עמון ומואב טיהרו בסיחון.

והנה הבבלי סובר שההוא גובר על העתיד, וא"כ "זריזים מקדימים" אף שאח"כ יוכל לקיים את המצוה בהידור יותר. ולכן מיד באפשרות הראשונה הוא "קייץ" - שלוקח תאנה אחת להתייבש (ש"אין לקיטתן כאחת אלא יש באילן זה מה שנגמר היום ויש בו מה שיגמר לאחר כמה ימים") ואינו מחכה עד שיהיו ריבוי תאנים שאז צריך "סבל" להביא את התאנה, אף שאם יחכה לריבוי התאנים יהי' לו תאנה יותר טובה. משא"כ הירושלמי אומר קודם "סבל" – שצריך לחכות עד שישנם ריבוי תאנים ורק אח"כ "קייץ". וזהו שהירושלמי מוסיף "זאב מוכר קדרות", שענין הקדרה לבישול לוקח יותר זמן, אך אח"כ הבשר הוא טעים יותר. וע"ד המשנה (מנחות צט, ב) "חל להיות (יוה"כ) בערב שבת שער של יוה"כ נאכל לערב (בלילי שבתות אע"פ שאין יכולין לבשלו בשבת), והבבליים אוכלין אותו חי", כי עושים את המצוה מיד, משא"כ כוהני א"י שאין מוצאים שהידרו לאכלו מיד באפשרות הראשונה, אין זה אכילה באופן דלמשחה לגדולה, שהוא רק כשהבשר מבושל.

וזהו הטעם שיעקב קרא לשבטים על שם החיות כי השבטים (ובפרט בירידתם למצרים) הם הכנה לקיום המצוות לאחרית מתן תורה, ע"ד החיות שענינם הוא לשמש את האדם שיוכל לקיים תומ"צ.

והנה תרגום יונתן הוא תרגום של ארץ ישראל, וכנ"ל שלירושלמי העיקר הוא ההידור. ולכן מפרש ש"זאב" הוא בית המקדש, שאף שאפשר להקריב קרבן במזבח בלא מקדש, מ"מ מובן שבית המקדש הוא הידור יותר. משא"כ אונקלוס הוא תרגום של בבל, ולכן מפרש שהעיקר הוא מזבח המקודש בדמים.

ויש לומר שלשיטת הבבלי צריך לבנות מזבח באם ישנה אפשרות לכך אף שאין אפשרות לבניית בית המקדש, ולהירושלמי אין צורך לבנות מזבח עד שיוכלו לבנותו בשלימות כחלק מבית המקדש.